

Sidosryhmät Tampereen kaupunkiseudun rakennemallityössä

Jari Kolehmainen
Tampereen yliopisto
Alueellisen kehittämisen tutkimusyksikkö (Sente)
S-posti: jari.kolehmainen@uta.fi
Puh. 050-5749704

Rikastavia näkemyksiä ja sitoutumisen paikkoja: työpajatyöskentely pähkinänkuoressa (1/2)

- ü Tarkoituksena oli...
 - ∅ tuottaa näkemyksiä rakennesuunnitelman tueksi
 - ∅ tarjota sitoutumisen paikkoja seudun toimijoille suhteessa rakennesuunnitelmatyöhön.
- ü Sekä keväällä että syksyllä 2009 neljä työpajaa (n. 70 osallistujaa) sekä yhteinen päätöstilaisuus (2x4+1):
 - ∅ Rakennettu ympäristö ja asuminen (rakentajia, rakennuttajia, suunnittelijoita, edunvalvoja)
 - ∅ Elinkeinoelämä, osaaminen ja palvelut (teollisuutta, kauppaa, palveluita, oppi- ja tutkimuslaitoksia)
 - ∅ Infra ja liikenne (raide-, kumipyörä- ja lentoliikenne, infrasta vastaavia tahoja)
 - ∅ Poliittiset sidosryhmät (seututoiminnan "championit", poliittiset piirijärjestöt)

Rikastavia näkemyksiä ja sitoutumisen paikkoja: työpajatyöskentely pähkinänkuoressa (2/2)

- ü Työpajojen keskeinen sisältö:
 - ∅ Kevät: rakennesuunnitelmatyön tavoitteet & rakennemallivaihtoehtojen analyysi
 - ∅ Syksy: tavoitteellisen rakennesuunnitelman herkkyyshkohdat & toteuttamisen haasteet
- ü Hankkeen tuotokset:
 - ∅ "Näkemykselliset muistiot" syötteenä rakennesuunnitelmaprosessiin
 - ∅ Raportti teoriaväritteisenä summauksena sidosryhmätyöskentelyn keskeisistä huomioista → syöte rakennemalleja ja –suunnitelmia koskevaan (tieteelliseen ja) yhteiskunnalliseen keskusteluun

Työpajakierros I: Tavoitteet

- ü Ensimmäisen työpajakierroksen tavoitteena oli...
 - ∅ tehdä näkyväksi rakennemallityön peruslogiikka
 - ∅ informoida kutakin sidosryhmää valmisteilla olevista rakennemallivaihtoehdoista
 - ∅ keskusteluttaa niitä kunkin mallin hyvistä ja huonoista puolista sekä
 - ∅ **luoda ryhmän yhteinen näkemys mallin tavoiteltavista ominaisuuksista ja perustelu näille.**

- ü Työpajassa kukin sidosryhmä tarkasteli rakennemallityön tavoitteita ja arvioi rakennemallivaihtoehtoja 1) yleisestä näkökulmasta ja 2) omasta erityisestä näkökulmastaan. Erityisiä sidosryhmäkohtaisia näkökulmia ovat seuraavat:
 - ∅ *Rakennettu ympäristö ja asuminen:* rakentamisen ja rakennetun ympäristön houkuttelevuus, taloudellisuus ja ekologisuus.
 - ∅ *Elinkeinoelämä, osaaminen ja palvelut:* Elinkeinoelämän eri osalohkojen toimintaedellytykset kussakin rakennemallivaihtoehdossa.
 - ∅ *Infra ja liikkuminen:* Kunkin rakennemallivaihtoehdon edellytykset ja vaatimukset infran ja julkisen liikenteen näkökulmasta.
 - ∅ *Poliittiset sidosryhmät:* kokonaisuus, eri kuntien asema seudun yhdyskuntarakenteessa

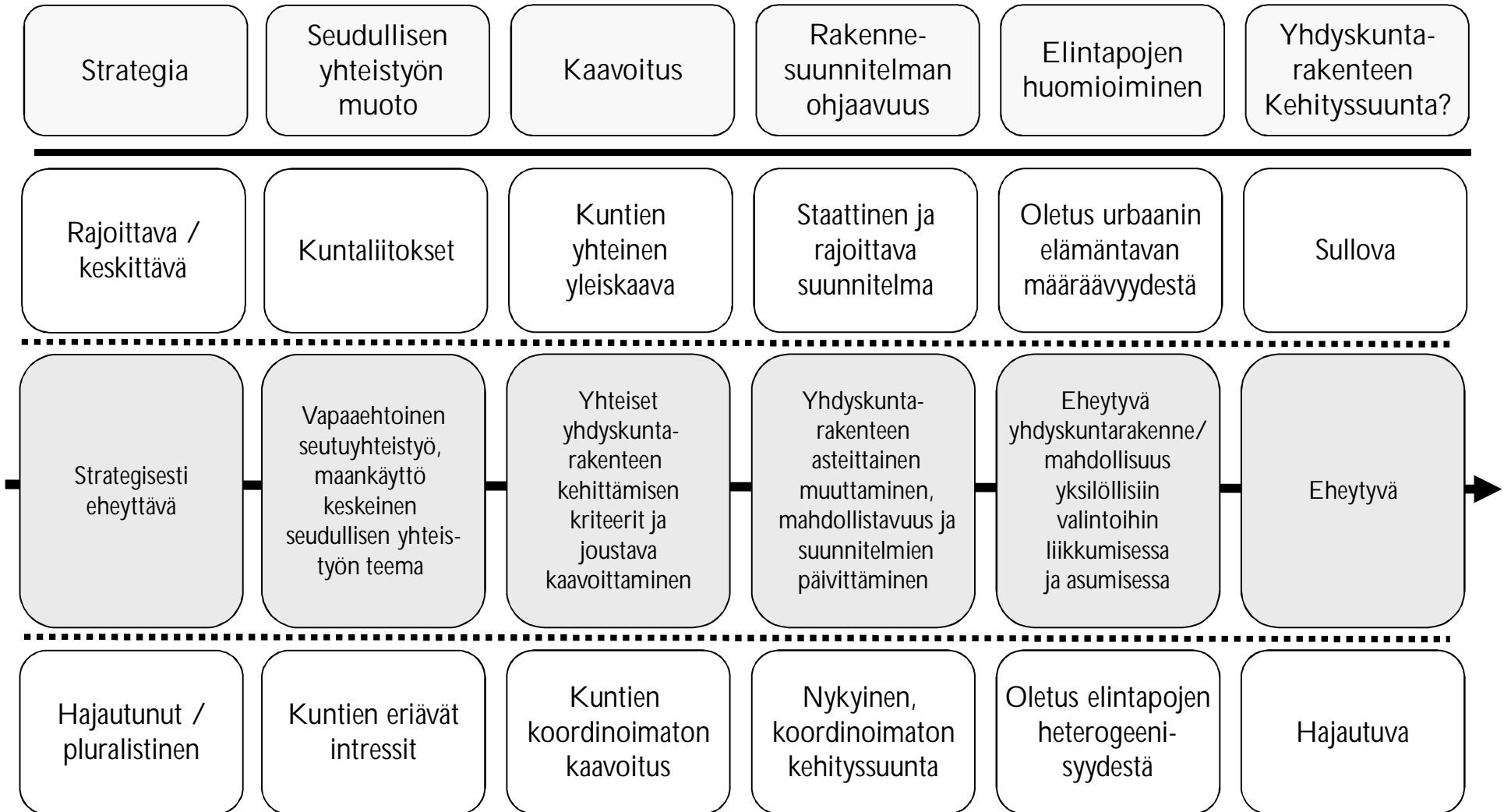

Työpajakierros II: Tavoitteet

- ü Toisen työpajakierroksen tavoitteena oli...
 - ∅ informoida kutakin sidosryhmää tavoitteellisesta rakennesuunnitelmasta
 - ∅ etsiä rakennesuunnitelman sisällöistä todennäköisiä "herkkyystekijöitä", ts. vahvoja yhteisen sitoutumisen elementtejä ja mahdollisia konfliktipisteitä sekä
 - ∅ etsiä keinoja, joilla eri sidosryhmät voivat edesauttaa rakennesuunnitelman toteutumista.
- ü Työpajassa kukin sidosryhmä tarkastelee rakennesuunnitelmaa 1) yleisestä näkökulmasta ja 2) omasta erityisestä näkökulmastaan. Erityisiä sidosryhmäkohtaisia näkökulmia ovat seuraavat:
 - ∅ *Rakennettu ympäristö ja asuminen:* rakennetun ympäristön tavoitellut ominaisuudet rakennesuunnitelmassa; rakennesuunnitelma ja rakennuttamisen logiikka
 - ∅ *Elinkeinoelämä, osaaminen ja palvelut:* elinkeinoelämän eri osalohkojen toimintaedellytykset rakennesuunnitelmassa sekä rakennesuunnitelman toteuttamisen käytännöt
 - ∅ *Infra ja liikkuminen:* Rakennesuunnitelman asettamat vaatimukset infralle ja julkiselle liikenteelle; rakennesuunnitelman toteutus ja infrarakentaminen
 - ∅ *Poliittiset sidosryhmät:* eri kuntien asema rakennesuunnitelmassa, poliittinen päätöksenteko kunnissa

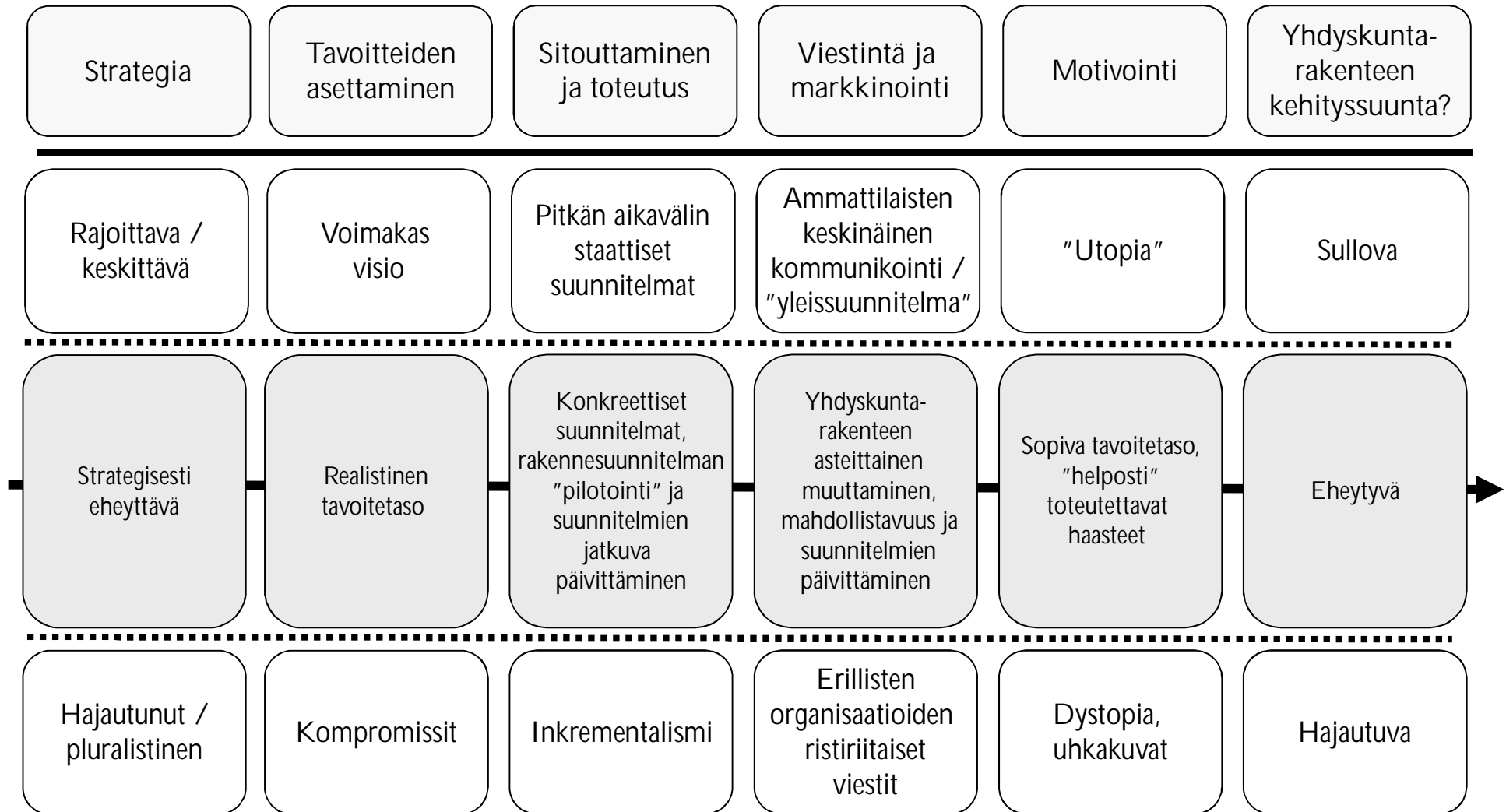

Rakennesuunnitelman strategisia ja rakenteellisia reunaehtoja

Strateginen eheyttäminen rakennesuunnitelman toteuttamisessa

Rakennesuunnitelman toteutus: Yleisiä huomioita sidosryhmänäkökulmasta (1/2)

ü Motivointi - energisointi

- ∅ Valtakunnan toimivana ja viihtyisänä kakkoskeskuksena profiloituminen: kaikkien hyöty, "me-henki", valtakunnallisten organisaatioiden näkökulma
- ∅ Kunnat voivat sitoutua jonkin rakennesuunnitelman osa-alueen kautta (esim. lähijuna, katuraitiotie)
- ∅ Yritysten tavoitteet ovat jo osittain yhteneväisiä rakennesuunnitelman tavoitteiden kanssa: ympäristöystävällisyydestä on tullut yksi menestymisen ehto.
- ∅ Kuntalaisten motivointi tapahtuu niin, että rakennesuunnitelman tavoitteita tukevat arkipäiväiset ratkaisut tehdään helpoiksi toteuttaa.
- ∅ ***Visio ja "iso kuva" ovat tärkeitä, mutta rakennesuunnitelman on myös konkretisoiduttava kunnille ja muille toimijoille hyötynä sekä realistisesti toteutettavina toimenpiteinä.***

ü Viestintä ja markkinointi

- ∅ Suunnitelman ulkoasu ja sisältö selkeämmäksi!
- ∅ Kenelle suunnitelma pitää "myydä": kaavoittajat ymmärtävät karttoja, entä luottamushenkilöt, kuntalaiset ja seudun toimijat?
- ∅ ***Rakennesuunnitelman viestinnässä tulisi yhtäältä yleistää ja tiivistää ja toisaalta tulisi esittää yksityiskohtaisempia suunnitelmia riippuen kohdeyleisöstä.***

Rakennesuunnitelman toteutus: Yleisiä huomioita sidosryhmänäkökulmasta (1/2)

- ü Sidosryhmätyön "monikanavaisuus ja -vaikutteisuus"
 - ∅ Sidosryhmien kanssa keskustelulla voi olla useamman kehän myönteisiä (tai kielteisiä) vaikutuksia.
 - ∅ Ikuinen ongelma: Ketkä ovat oikeita sidosryhmiä ja kenen ääntä he käyttävät?
 - ∅ ***Mikä on oikea sidosryhmätyön oikea laajuus ja intensiteetti?***
- ü Sitouttava lyhyen tähtäimen toteutus
 - ∅ Vuodeksi 2030 asetetut tavoitteet eivät konkretisoidu helposti.
 - ∅ Kuntien ja muiden toimijoiden sitoutuminen testattava lyhyen aikavälin toteuttamissuunnitelmilla
 - ∅ Toimenpiteet kytkettävä esimerkiksi kuntien budjetointi- ja talousuunnittelusykleihin = konkretia
 - ∅ ***Sitoutumista edistävät vertaiskontrolli, konkreettiset suunnitelmat ja lyhyen aikavälin tavoitteet.***
- ü **Rakennesuunnitelma jatkuvana prosessina**
 - ∅ Tapa seudullisen maankäytön strategiseen hallintaan
 - ∅ Prosessin hallinta on yhtä tärkeä kuin sisällön luonti
 - ∅ ***Kuinka prosessi pidetään hengissä? Kuinka sitä voitaisiin institutionalisoida "tappamatta" sitä?***

Kiitos!

Lisätiedot:
Jari Kolehmainen
jari.kolehmainen@uta.fi
050-5749704